Ffocws ar chwarae

Safonau Gofynnol Cenedlaethol diwygiedig ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored

Nodyn ar derminoleg: mae rheoliadau Llywodraeth Cymru'n cyfeirio at chwarae mynediad agored, ond er eglurder a chysondeb gyda'r geiriad a ddefnyddir gan y sector yng Nghymru, rydym yn cyfeirio trwy'r daflen hon at waith chwarae mynediad agored.

Ar 18 Mehefin 2026, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Safonau Gofynnol Cenedlaethol (NMS) diwygiedig ar gyfer gofal plant a reoleiddir i blant hyd at ddeuddeg oed. Roedd hyn yn cynnwys cyhoeddi set newydd o Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer gwaith chwarae mynediad agored.

Bwriedir i gyfarwyddyd statudol yr NMS ar gyfer gwaith chwarae mynediad agored a reoleiddir ganiatáu agwedd hyblyg, fydd yn caniatáu i ddarparwyr ddatblygu darpariaeth o safon sydd wedi ei deilwra i fodloni anghenion plant, rhieni a chymunedau lleol. Bwriedir i'r NMS annibynnol adlewyrchu anghenion plant pump i ddeuddeg oed ac i gael eu rhoi ar waith mewn modd cymesur.

Beth sydd wedi digwydd?

Mae newidiadau wedi'u gwneud i sut gaiff lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored eu rheoleiddio a'u harolygu gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC). Mae'r ddogfen newydd *Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Dydd a Reoleiddir – Chwarae Mynediad Agored i blant 5 i 12 oed: canllawiau statudol* yn rhestru'r 19 o safonau gofynnol y mae rhaid i leoliadau eu bodloni. Yn gyffredinol, dylai personau cofrestredig weithio tuag at sicrhau bod y safonau'n cael eu cyflawni'n well na'r gofyn.

Darperir yr NMS mynediad agored newydd ar ffurf dogfen HTML ar-lein ac maent yn benodol berthnasol i leoliadau gwaith chwarae mynediad agored. Yn flaenorol, roedd un set o safonau oedd yn gymwys i bob gofal plant a reoleiddir gyda nifer o eithriadau penodol ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored. Bwriedir i'r safonau newydd adlewyrchu'n well y modd y mae lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored yn gweithredu.

Sut ymgynghorwyd ar hyn?

Cynhaliwyd ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar y newidiadau arfaethedig i'r NMS rhwng mis Medi a Rhagfyr 2025. Roedd hyn yn dilyn cyfranogiad helaeth gan sefydliadau cenedlaethol yn natblygiad fersiwn drafft o'r NMS. Yn ystod y cyfnod ymgynghori, hwylusodd Chwarae Cymru'r broses ymgysylltu gyda'r sector trwy'r Rhwydwaith Chwarae Mynediad Agored.

Beth sydd wedi newid yn yr NMS ar gyfer gwaith chwarae mynediad agored?

Ceir nifer o wahaniaethau yn yr NMS diwygiedig:

Strwythur a threfn – mae'r NMS bellach ar ffurf dogfen HTML ar-lein fel y gallwch lywio trwy'r amrywiol adrannau. Nawr, mae pob safon yn agor gyda llais y plentyn a deilliant lles, wedi eu dilyn gyda'r safonau, dolenni i'r rheoliadau perthnasol a dolenni i fwy o arweiniad a chefnogaeth.

Yr hyn a olygir wrth ddarpariaeth o ansawdd uchel – yn y cyflwyniad ceir adran ar ansawdd sy'n ymwneud â fframwaith ansawdd Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar (ECPLC). Mae'r adran hon hefyd yn cyfeirio'n uniongyrchol at Yr Egwyddorion Gwaith Chwarae a marc safon gwaith chwarae, *Chwarae o Safon*.

Diffiniad o waith chwarae mynediad agored – mae hwn wedi ei ddiweddaru i adlewyrchu'n well natur lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored yng Nghymru.

Y safonau eu hunain – mae pob un o'r 19 o safonau ar gyfer gwaith chwarae mynediad agored wedi eu gosod mewn cyd-destun o'r newydd er mwyn sicrhau eu bod yn dal i fodloni'r rheoliadau ond eu bod hefyd yn adlewyrchu'n fwy agos sut y mae lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored yn dueddol o weithredu.

Gofynion cymorth cyntaf – mae'r rhain wedi'u diwygio i adlewyrchu'n well weithrediad lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored. Yn benodol, mae Safon 7.19 yn datgan bod rhaid i o leiaf un unigolyn sydd â chymhwyster cymorth cyntaf (cymorth cyntaf pediatrig llawn) fod yn bresennol bob amser. Mae'n rhaid hefyd bod trefniadau wrth gefn yn eu lle i sicrhau mwy o staff sydd wedi derbyn hyfforddiant cymorth cyntaf, yn seiliedig ar asesiad risg sy'n adlewyrchu amgylchiadau'r lleoliad a'r mathau o weithgareddau yr ymgymerir â nhw, y lleoliad daearyddol a nifer y plant sy'n mynychu.

Person addas – mae'r gofynion cymwysterau a geir yn Safon 10 wedi'u diwygio i'w gwneud yn fwy cymesur ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored. Mae'r gofynion diwygiedig yn nodi bod angen i'r person sydd â chyfrifoldeb feddu ar gymhwyster gwaith chwarae lefel 3 tra bo angen i 50% o'r holl staff eraill feddu ar gymhwyster lefel 2. Am y manylion llawn, darllenwch y safon ynghyd â'r *Rhestr o Gymwysterau Gofynnol i weithio yn y Sector Gwaith Chwarae yng Nghymru*.

Meddyginiaeth – mae'r canllawiau ar gyfer rhoi parasetamol hylifol wedi ei diweddaru i ddarparu safonau mwy eglur.

Sut mae hyn yn cysylltu gyda'r Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae?

Cynhaliwyd yr Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae rhwng 2019 a 2022 er mwyn cynorthwyo Llywodraeth Cymru i siapio sut y mae'n datblygu a symud yr agenda chwarae yn ei blaen. Un o'r themâu allweddol a drafodwyd gan yr adolygiad oedd darpariaeth a rheoleiddio gwaith chwarae. O dan y thema hon, ystyriodd Grŵp Llywio'r Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae'r cyd-destun cyfredol yn ogystal ag ystod o faterion hanesyddol sy'n ymwneud â rheoleiddio a chofrestru darpariaeth gwaith chwarae wedi'i staffio.

Tynnodd yr adolygiad sylw at nifer o heriau yn y modd y caiff lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored eu harolygu a'u rheoleiddio ar hyn o bryd. Yn benodol, galwodd argymhelliad allweddol 11 o adroddiad y grŵp llywio ar i Lywodraeth Cymru adolygu rheoliadau gwarchod plant a gofal dydd a gorchmynion sy'n ymwneud â gwaith chwarae. Galwodd un o'r cerrig milltir awgrymedig ar gyfer yr argymhelliad allweddol hwn am ddatblygu NMS unigol ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored.

Ydi hyn yn golygu nad yw gwaith chwarae mynediad agored yn cael ei reoleiddio mor llym â darpariaeth gofal dydd a gwarchod plant arall?

Nid yw'r rheoliadau wedi newid, felly mae dal rhaid i leoliadau gwaith chwarae mynediad agored gydymffurfio â'r rhain. Gall sut caiff yr NMS eu rhoi ar waith amrywio o ystyried natur y lleoliad ei hun ond mae'r person cofrestredig mewn lleoliad mynediad agored yn dal i fod yn gyfrifol am sicrhau eu bod yn bodloni'r rheoliadau a'u bod yn talu sylw dyledus i'r NMS gwaith chwarae mynediad agored.

Beth am gofrestriadau ar gyfer darparwyr mynediad agored sy'n gweithio mewn mwy nag un lleoliad?

Yn dilyn argymhellion yr Adolygiad Gweinidogol o Gyfleoedd Chwarae, mae Llywodraeth Cymru wedi ystyried newidiadau posibl i gefnogi agwedd gymesur tuag at gofrestru ac arolygu lleoliadau gwaith chwarae mynediad agored peripatetig, gyda darparwyr gwaith chwarae mynediad agored yn gallu cofrestru unwaith gyda dull risg-budd i ychwanegu lleoliadau ychwanegol. O ganlyniad, mae Arolygiaeth Gofal Cymru'n gweithio tuag at adolygu'r newidiadau angenrheidiol i'r prosesau cofrestru ac arolygu er mwyn galluogi darparwyr gwaith chwarae mynediad agored peripatetig i gwblhau un cais cofrestru fydd yn cynnwys yr holl leoliadau ble byddant yn trosglwyddo'r gwasanaeth o fewn ardal ddaearyddol ddiffiniedig.

Oes rhaid i bob lleoliad gwaith chwarae mynediad agored gofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru?

Ynghyd â'r adolygiad o'r NMS, cynhaliodd Llywodraeth Cymru adolygiad hefyd o Orchymyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010. Daw'r newidiadau hyn i rym o fis Ebrill 2027. Ar hyn o bryd, ac yn unol â'r diwygiadau newydd, nid oes rhaid i leoliadau gwaith chwarae mynediad agored gofrestru os yw'r:

- gwasanaeth yn weithredol am bum diwrnod neu lai mewn unrhyw flwyddyn galendr
- gwasanaeth yn weithredol am ddwy awr neu lai y diwrnod.

Mae'r eithriadau'n eang eu cwmpas a dylai lleoliadau wirio adran Gofal Dydd a Reoleiddir – Chwarae Mynediad Agored yr NMS am y rhestr ddiweddaraf o eithriadau.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau am y newidiadau i'r NMS, cysylltwch â ni ar gweithlu@chwarae.cymru

© Chwarae Cymru